

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

De staat van wijzigingen
ONDERZOEKSKADER 2017
voor het toezicht op
(voortgezet) speciaal onderwijs

1 juli 2018

TOELICHTING

Het onderzoekskader 2017 van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: onderzoekskader) beschrijft hoe het toezicht op het (voortgezet) speciaal onderwijs is ingericht. Het onderzoekskader wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van nieuwe wet- en regelgeving. De meest recente versie van dit onderzoekskader is vastgesteld op 1 juli 2018 en treedt op 1 augustus 2018 in werking.

In dit document vindt u een overzicht van de wijzigingen ten opzichte van de versie van 1 augustus 2017. De wijzigingen in dit onderzoekskader hebben betrekking op wetwijzigingen, verwijzingsfouten naar wetsartikelen en op taal- en formuleringsfouten.

	1 INLEIDING
Tekst in kader	Het onderzoekskader 2017 van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: onderzoekskader) beschrijft hoe het toezicht op het (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) is ingericht. De meest recente versie van dit onderzoekskader is vastgesteld op 1 juli 2017 en treedt op 1 augustus 2017 in werking.
Gewijzigd in	Het onderzoekskader 2017 van de Inspectie van het Onderwijs (hierna: onderzoekskader) beschrijft hoe het toezicht op het (voortgezet) speciaal onderwijs ((v)so) is ingericht. De meest recente versie van dit onderzoekskader is vastgesteld op 1 juli 2018 en treedt op 1 augustus 2018 in werking.
Toelichting	De datums zijn aangepast.
	1.4 WERKING EN EVALUATIE
Tekst in kader	Het gewijzigde onderzoekskader 2017 is van kracht met ingang van 1 augustus 2017.
Gewijzigd in	Het gewijzigde onderzoekskader 2017 is van kracht met ingang van 1 augustus 2018.
Toelichting	De datums zijn aangepast.

	3 HET WAARDERINGSKADER
Tekst in kader	3.3 KWALITEITSGEBIEDEN EN STANDAARDEN ONDERWIJSPROCES (OP) OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding Toelichting wettelijke eisen De wet vraagt dat de vorderingen van de leerlingen in kennis en vaardigheden door middel van een leerling- en onderwijsvolgsysteem worden gevolgd, en dat dit bij taal en rekenen/wiskunde gebeurt met genormeerde toetsen (art. 11, eerste en zevende lid, WEC). De leraren gebruiken deze informatie om het onderwijs dagelijks en op langere termijn af te stemmen op het niveau en de ontwikkeling van de kinderen, om hiaten of

	<p>voorsprongen te signaleren en om te bepalen welke leerlingen extra ondersteuning, begeleiding of externe zorg nodig hebben. (art. 11 lid 1, 14a/c/f, 20/22, 41a + onderliggende regels, WEC).</p> <p>Ze gebruiken daarbij een cyclische aanpak van evalueren, analyseren, plannen, uitvoeren en weer evalueren (art. 41a, lid 3, WEC).</p>
Gewijzigd in	<p>OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding Toelichting wettelijke eisen De wet vraagt dat de vorderingen van de leerlingen in kennis en vaardigheden door middel van een leerling- en onderwijsvolgsysteem worden gevolgd, en dat dit bij taal en rekenen/wiskunde gebeurt met genormeerde toetsen (art. 11, eerste, zevende en achtste lid, WEC).</p> <p>De leraren gebruiken deze informatie om het onderwijs dagelijks en op langere termijn af te stemmen op het niveau en de ontwikkeling van de kinderen, om hiaten of voorsprongen te signaleren en om te bepalen welke leerlingen extra ondersteuning, begeleiding of externe zorg nodig hebben. (art. 11 lid 1, 14a/c/f, , 41a + onderliggende regels, WEC).</p> <p>Ze gebruiken daarbij een cyclische aanpak van evalueren, analyseren, plannen, uitvoeren en weer evalueren (art. 41a, derde t/m zesde lid, WEC).</p>
Toelichting	<p>Aan de tekst is het achtste lid van artikel 11 toegevoegd. Dit lid bepaalt dat de toetsen voor Nederlandse taal en rekenen valide, betrouwbaar en deugdelijk genormeerd moeten zijn en dat een commissie dat beoordeelt.</p> <p>De twee zinnen onder kopje 'OP2. Zicht op ontwikkeling en begeleiding, Toelichting wettelijke eisen' is gewijzigd.</p> <p>De opsomming van wetsartikelen 'art. 11, lid 1, 14a/c/f, 20/22, 41a + onderliggende regels, WEC' is aangepast om de tekst leesbaarder te maken.</p>
Tekst in kader	<p>KWALITEITSZORG EN AMBITIE (KA)</p> <p>KA2. Kwaliteitscultuur Toelichting wettelijke eisen - Zie toevoeging hieronder.-</p> <p>KA3. Verantwoording en dialoog Toelichting wettelijke eisen Op grond van de Wet medezeggenschap op scholen (WMS) moeten de schoolleiding en het bestuur zich verantwoorden aan de (G)MR, en deze betrekken bij de beleids- en besluitvorming en de benoeming van bestuurders (art. 8 en 10, 11, 12 en 14, WMS).</p>
Gewijzigd in	<p>KA2. Kwaliteitscultuur Toelichting wettelijke eisen De school dient leraren een zelfstandige verantwoordelijkheid te geven bij de beoordeling van de onderwijsprestaties van leerlingen en voldoende zeggenschap te geven waar het gaat om het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces in de school (art. 31a, eerste t/m derde lid, WEC).</p> <p>KA3. Verantwoording en dialoog Toelichting wettelijke eisen Op grond van de Wet medezeggenschap op scholen (WMS) moeten de schoolleiding en het bestuur zich verantwoorden aan de (G)MR, en deze betrekken bij de beleids- en besluitvorming en de benoeming van bestuurders (art. 8 en 10, 11, 12, 13 en 14, WMS).</p>
Toelichting	<p>De tekst bij KA2 is toegevoegd om te benadrukken dat de leraar zelf verantwoordelijk is voor en zeggenschap heeft over het vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische proces.</p>

	<p>Deze wijziging voeren wij in alle kaders door.</p> <p>De tekst bij KA3 is aangevuld met een wetsartikel.</p>
Tekst in kader	<p>FINANCIEEL BEHEER (FB)</p> <p>FB2. Doelmatigheid Eigen aspecten van kwaliteit</p> <p>Te denken valt aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de wijze waarop het bestuur (bevoegd gezag) de overheidsbekostiging zo besteedt dat deze adequaat ten goede komt aan de in het schoolplan geformuleerde ambities inzake effectief onderwijs en de ontwikkeling van alle leerlingen.
Gewijzigd in	<p>FB2. Doelmatigheid Eigen aspecten van kwaliteit</p> <p>Te denken valt aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de wijze waarop het bestuur (bevoegd gezag) de onderwijsbekostiging zo besteedt dat deze adequaat ten goede komt aan de in het schoolplan geformuleerde ambities inzake effectief onderwijs en de ontwikkeling van alle leerlingen.
Toelichting	<p>De term 'overheidsbekostiging' is vervangen door de correcte term 'onderwijsbekostiging'.</p>

4 NORMERING EN OORDEELSVORMING							
Tekst in kader	<p>4.2. NORMERING STANDAARDEN</p> <p>Standaarden omvatten deugdelijkheidseisen en eigen aspecten van kwaliteit. Of een standaard als voldoende of onvoldoende wordt beoordeeld, is alleen gebaseerd op de vraag of het bestuur/de school voldoet aan de deugdelijkheidseisen. Voor het oordeel of de waardering 'goed' worden de eigen aspecten van kwaliteit als volgt bij de oordeelsvorming betrokken:</p>						
Gewijzigd in	<p>Standaarden omvatten deugdelijkheidseisen en eigen aspecten van kwaliteit. Of een standaard als voldoende of onvoldoende wordt beoordeeld, is alleen gebaseerd op de vraag of het bestuur/de school voldoet aan de deugdelijkheidseisen. Voor de waardering 'goed' worden de eigen aspecten van kwaliteit⁷ als volgt bij de oordeelsvorming betrokken:</p> <p><i>Voetnoot</i> ⁷ Een eigen aspect van kwaliteit kan ook zijn: de ambitie om uit te stijgen boven de basiskwaliteit zoals die is vastgelegd in een wettelijk kwaliteitsaspect.</p>						
Toelichting	De voetnoot is toegevoegd om 'eigen aspecten van kwaliteit' te verduidelijken.						
Tekst in kader	<p>4.4 NORMERING KWALITEITSGEBIEDEN</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr style="background-color: #003366; color: white;"> <th colspan="2">Financieel beheer⁷</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="width: 30%;">Voldoende</td> <td>De drie standaarden zijn voldoende.</td> </tr> <tr> <td>Onvoldoende</td> <td>Eén van de drie standaarden is onvoldoende.</td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Voetnoot</i> ⁷ Een onvoldoende voor rechtmatigheid of doelmatigheid is gebaseerd op materiële bevindingen.</p>	Financieel beheer ⁷		Voldoende	De drie standaarden zijn voldoende.	Onvoldoende	Eén van de drie standaarden is onvoldoende.
Financieel beheer ⁷							
Voldoende	De drie standaarden zijn voldoende.						
Onvoldoende	Eén van de drie standaarden is onvoldoende.						
Gewijzigd in	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr style="background-color: #003366; color: white;"> <th colspan="2">Financieel beheer⁸</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="width: 30%;">Voldoende</td> <td>De beoordeelde standaarden zijn voldoende.</td> </tr> <tr> <td>Onvoldoende</td> <td>Eén van de beoordeelde standaarden is onvoldoende.</td> </tr> </tbody> </table> <p><i>Voetnoot</i> ⁸ Wij beoordelen Financieel Beheer als 'voldoende' als de financiële continuïteit (FB1) en rechtmatigheid (FB3) voldoende zijn. Wij geven geen oordeel over de financiële doelmatigheid (FB2), tenzij er zwaarwegende redenen zijn om te concluderen dat er sprake is van evidente ondoelmatigheid. Dit leidt dan tot het oordeel 'onvoldoende'. In dat geval is ook het oordeel over Financieel Beheer 'onvoldoende'.</p>	Financieel beheer ⁸		Voldoende	De beoordeelde standaarden zijn voldoende.	Onvoldoende	Eén van de beoordeelde standaarden is onvoldoende.
Financieel beheer ⁸							
Voldoende	De beoordeelde standaarden zijn voldoende.						
Onvoldoende	Eén van de beoordeelde standaarden is onvoldoende.						

Toelichting	We beoordelen de doelmatigheid op dit moment niet structureel. Daarom is de voetnoot aangepast. In de nieuwe tekst staat dat een standaard niet meer wordt beoordeeld. Het is niet mogelijk om op alle drie de standaarden een voldoende te scoren. Daarom hebben wij het woord 'drie' vervangen door het woord 'beoordeelde'. Deze wijziging voeren wij in alle kaders door.
--------------------	---

	11 TOEZICHT OP SAMENWERKINGSVERBANDEN PASSEND ONDERWIJS
Tekst in kader	11.2 WAARDERINGSKADER SWV PASSEND ONDERWIJS ONDERWIJSRESULTATEN (OR) OR1. Resultaten Toelichting wettelijke eisen De interne toezichthouder ziet toe op de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden door het bestuur en staat het bestuur met raad terzijde en legt hierover verantwoording af in het jaarverslag (art. 17c, eerste lid, WPO, art. 24 e1, eerste lid, WVO, 28i eerste lid WEC).
Gewijzigd in	OR1. Resultaten Toelichting wettelijke eisen - Tekst hierboven is verwijderd.-
Toelichting	De verwijderde tekst slaat niet op de standaard 'Onderwijsresultaten', maar maakt deel uit van 'Kwaliteitszorg en ambitie'. De tekst is daarom verplaatst naar de toelichting op KA3.
Tekst in kader	KWALITEITSZORG EN AMBITIE (KA) KA1. Kwaliteitszorg Toelichting wettelijke eisen Onder zorgdragen voor valt in elk geval het naleven van de wettelijke bepalingen en het uitvoeren van het stelsel van kwaliteitszorg (WPO art. 18a, achtste lid onder e, WVO art. 17a, achtste lid, onder e in Staatsblad).
Gewijzigd in	KA1. Kwaliteitszorg Toelichting wettelijke eisen Onder zorgdragen voor de kwaliteit van de taken valt in elk geval het naleven van de wettelijke bepalingen, waaronder die voor de kwaliteit van het onderwijs op het opdc en het uitvoeren van het stelsel van kwaliteitszorg (art. 18a, achtste lid, onder e, art. 10, jo. artikel 17a, eerste en derde lid, en 18a, lid 10a WPO, en artikel 34.10 van het Besluit bekostiging WPO, art. 17a, achtste lid, onder e, art. 23a, jo. artikel 24d eerste en derde lid en artikel 17a, lid 10a, WVO, en artikel 26 van het Inrichtingsbesluit WVO (zie ook de nota van toelichting in Stb. 2014, 95).
Toelichting	De wetsartikelen 17a, eerste en derde lid, WPO en artikel 24d, eerste en derde lid, WVO zijn aan de tekst toegevoegd. Hiermee is het toezicht op de opdc's en de wijze waarop het samenwerkingsverband stuurt op de onderwijskwaliteit van opdc's onderbouwd. Artikel 18a, lid 10a, WPO en artikel 17a, lid 10a, WVO vermelden dat het samenwerkingsverband een opdc kan inrichten. Artikel 17a, eerste en derde lid, WPO en artikel 24d, eerste en derde lid, WVO vermelden dat het bevoegd gezag in verband

	<p>met de verplichting, als bedoeld in artikel 10 WPO en artikel 23a WVO, moet zorgen voor een scheiding tussen bestuur en intern toezicht. Het derde lid verklaart het eerste lid van toepassing voor samenwerkingsverbanden. Samenwerkingsverbanden moeten bestuur en intern toezicht ook scheiden. Dit om artikel 10 WPO en artikel 23a WVO ook te borgen. Hierin zien wij een aanwijzing dat het bevoegd gezag verantwoordelijk is voor de kwaliteit van het onderwijs op het opdc.</p> <p>Voor de duidelijkheid is in alle kaders een verwijzing naar het Staatsblad (2014 95, p. 31) opgenomen.</p>
Tekst in kader	<p>KA3. Verantwoording en dialoog Toelichting wettelijke eisen De wet gaat ervan uit dat het bestuur verantwoording aflegt in het jaarverslag, onder meer ten behoeve van het interne toezicht. (art. 171 WPO, art. 103 WVO).</p>
Gewijzigd in	<p>KA3. Verantwoording en dialoog Toelichting wettelijke eisen De wet gaat ervan uit dat het bestuur verantwoording aflegt in het jaarverslag, onder meer ten behoeve van het interne toezicht. (art. 171 WPO, art. 103 WVO). De interne toezichthouder ziet toe op de uitvoering van de taken en de uitoefening van de bevoegdheden door het bestuur, staat het bestuur met raad terzijde en legt hierover verantwoording af in het jaarverslag (art. 17c, eerste lid, WPO, art. 24 e1, eerste lid, WVO, art. 28i eerste lid WEC).</p>
Toelichting	<p>Deze tekst stond bij OR1, maar hoort thuis bij KA3 waar we kijken naar de verantwoording van de intern toezichthouder in het jaarverslag.</p> <p>In het vijfde lid wordt aangegeven dat de voorgaande leden van artikel 24 e1 WVO van toepassing zijn op het samenwerkingsverband. Hiervoor hebben wij in alle kaders de volgende verwijzing opgenomen: '(art. 17c, eerste lid en vijfde lid, WPO, art. 24 e1, eerste en vijfde lid, WVO, art. 28i, eerste lid, WEC)'.</p>
Tekst in kader	<p>FINANCIËEL BEHEER (FB)</p> <p>FB1. Continuïteit Toelichting wettelijke eisen Over tussentijdse ontwikkelingen die de continuïteit van de school/instelling bedreigen dient de ondersteuningsplanraad eveneens geïnformeerd te worden. De ondersteuningsplanraad kan verder zelf initiatief nemen om met bestuur in gesprek te gaan over ontwikkelingen die de continuïteit van de school/instelling raken.</p> <p>FB3. Rechtmatigheid Toelichting wettelijke eisen Titel 9 van Boek 2 BW en artikel 3, onder a, van de RJO jo. de Richtlijn Jaarverslag Onderwijs alsmede het onderwijscontroleprotocol stellen tal van regels om deze transparantie in de verantwoording te verkrijgen.</p>
Gewijzigd in	<p>FB1. Continuïteit Toelichting wettelijke eisen Over tussentijdse ontwikkelingen die de continuïteit van het samenwerkingsverband bedreigen dient de ondersteuningsplanraad eveneens geïnformeerd te worden. De ondersteuningsplanraad kan verder zelf initiatief nemen om met bestuur in gesprek te gaan over ontwikkelingen die de continuïteit van het samenwerkingsverband raken.</p> <p><i>Voetnoot over de continuïteit</i> ¹⁶ [In het kader van de evaluatie van de deugdelijkheidseisen in het funderend onderwijs heeft de inspectie geconstateerd dat het aspect van financiële continuïteit beter geborgd zou moeten worden in sectorale wetgeving. Een voorstel op dit gebied kan op termijn leiden tot een uitbreiding of aanpassing van de onder basiskwaliteit opgenomen elementen. Tot die tijd behoort de financiële continuïteit tot de 'eigen aspecten van kwaliteit', waar de inspectie vanuit haar stimulerende taak toezicht op zal houden, en zal alleen een onvoldoende worden gegeven als een bestuur niet voldoet aan de op dit moment onder basiskwaliteit opgenomen elementen.]</p>

	<p>FB2. Doelmatigheid</p> <p><i>Voetnoot over de doelmatigheid</i> ¹⁷ [In het kader van de evaluatie van de deugdelijkheidseisen in het funderend onderwijs heeft de inspectie geconstateerd dat het aspect van de doelmatigheid beter geborgd zou moeten worden in sectorale wetgeving voor het funderend onderwijs. Een voorstel op dit gebied kan op termijn leiden tot een uitbreiding of aanpassing van de onder basiskwaliteit opgenomen elementen. Tot die tijd richt de inspectie zich op haar stimulerende taak op dit gebied en zal alleen een onvoldoende worden gegeven als een bestuur niet voldoet aan de op dit moment onder basiskwaliteit opgenomen elementen.]</p> <p>FB3. Rechtmatigheid Toelichting wettelijke eisen Titel 9 van Boek 2 BW en artikel 3, onder a, van de RJO jo. de Richtlijn Jaarverslag Onderwijs alsmede het onderwijsaccountantsprotocol stellen tal van regels om deze transparantie in de verantwoording te verkrijgen.</p>
Toelichting	<p>Dit kader is voor samenwerkingsverbanden en de tekst ging over scholen/instellingen.</p> <p>Aan de tekst zijn twee voetnoten toegevoegd: een toelichting over de continuïteit en een toelichting over de doelmatigheid. Deze toelichtingen waren hiervoor niet in elk kader doorgevoerd. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap bereidt een wetsvoorstel deugdelijkheidseisen voor. Hierin wordt alleen een basis gecreëerd voor doelmatigheid en financieel beheer voor het bestuur van scholen in Nederland en Caribisch Nederland. Wij hebben het ministerie verzocht de samenwerkingsverbanden toe te voegen aan het wetsvoorstel. Tot die tijd zetten we de voetnoot tussen brackets.</p> <p>De term 'onderwijscontroleprotocol' is vervangen door de correcte term 'onderwijsaccountantsprotocol'.</p>
Tekst in kader	<p>11.3 NORMERING SAMENWERKINGSVERBANDEN</p> <p>- Zie toevoeging hieronder.-</p>
Gewijzigd in	<p>Standaarden omvatten deugdelijkheidseisen en eigen aspecten van kwaliteit. Of een standaard als voldoende of onvoldoende wordt beoordeeld, is alleen gebaseerd op de vraag of het bestuur voldoet aan de deugdelijkheidseisen. Voor het oordeel of de waardering goed worden de eigen aspecten van kwaliteit¹⁹ als volgt bij de oordeelsvorming betrokken.</p> <p>Op bestuursniveau geven we drie oordelen: op het kwaliteitsgebied Onderwijsresultaten, het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie en het kwaliteitsgebied Financieel beheer. We hanteren daarbij onderstaande norm.</p> <p><i>Voetnoot</i> ¹⁹ Een eigen aspect van kwaliteit kan ook zijn: de ambitie om uit te stijgen boven de basiskwaliteit zoals die is vastgelegd in een wettelijk kwaliteitsaspect.</p>
Toelichting	<p>Bij de tabellen over de normering staat nu deze toelichting uit de scholen-kaders. Hierdoor zijn de tabellen compleet, beter leesbaar en conform de scholen-kaders.</p> <p>De voetnoot is toegevoegd om 'eigen aspecten van kwaliteit' te verduidelijken.</p>